

Skjemainformasjon

Skjema	Søknadsskjema for arkiv og museum 2013
Referanse	527528
Innsendt	15.10.2012 14:12:37

Opplysninger om søker

Søker	
Navn på organisasjonen	Lillehammer museum
Institusjonens leder	Ågot Gammersvik
Postadresse	Maihaugvn 1
Postnummer / Poststed	2609 Lillehammer
Tlf. til organisasjon	61288900
Prosjektets kontaktperson	Marit Hosar/Opplandsarkivet avd. Maihaugen
Tlf. til kontaktperson	61288902
E-post til kontaktperson	oppark@maihaugen.no
Nettside	http://www.opam.no
Org. Nr	955378024

Opplysninger om prosjektet

Prosjekt	
Søknaden gjelder	Privatarkiv 2013
Tittel på prosjektet	Mesna Bruk AS

Sammendrag av prosjektet

Opplandsarkivet avd. Maihaugen søker om midler til ordning, registrering, digitalisering og formidling av arkivet etter Mesna Bruk AS fra Lillehammer. Mesna Bruks AS arkiv har nasjonal interesse, og representerer linjer tilbake til det store hamskiftet. Maskinene som Mesna Bruk AS produserte var sentrale i utviklingen av et mer effektivt landbruk, og senere også sagbruksvirksomheten. Mesna Bruk AS har en lang bedriftshistorie bak seg før bedriften gikk konkurs i 2008.

Prosjektbeskrivelse

Privatarkivmidler: Mesna Bruk AS

Opplandsarkivet avd. Maihaugen søker om midler til ordning, registrering, digitalisering og formidling av arkivet etter Mesna Bruk AS fra Lillehammer. Mesna Bruks AS arkiv har nasjonal interesse, og representerer linjer tilbake til det store hamskiftet. Maskinene som Mesna Bruk AS produserte var sentrale i utviklingen av et mer effektivt landbruk, og senere også sagbruksvirksomheten. Opplandsarkivet avd. Maihaugen har gjennom flere år mottatt arkivmateriale etter Mesna Bruk AS. En liten del av dette materiale er ordnet og registrert, men den største delen er uregistrert. Mesna Bruk AS har en lang bedriftshistorie bak seg før bedriften gikk konkurs i 2008. I korte trekk kan historien beskrives:

Mesna Bruk - A-00782

- Stiftet 26/07-1814 av Peder Erichsen Bue da han fikk skjøte på grunn fra Lysgaard langs Mesnaelva
- Produserte bjeller, klokker og låser som ble solgt på markeder
- I 1833 overtok sønnen Erik, som utvidet produksjonen. Han er kjent som oppfinner, laget bl.a. en tyggemaskin, kjøttkvern og Lillehammers første brannsprøyte. På slutten av 1850-årene laget Mesna Bruk noen treskemaskiner.
- 1864: Jarmann og Mortensen kjøpte Mesna Bruk
- 1867: N. Bing og E. Mortensen overtok som eiere
- 1874: Oluf Onsum overtok. Onsum, med røtter fra Fåberg og Gausdal, hadde i 1853 grunnlagt Kværner Brug og Christiania Spigerverk.
- Kværners produksjon av landbruksmaskiner ble flyttet til Mesna Bruk
- Ingeniør Julius Børsum blir ansatt som bestyrer.
- 1877: Startet produksjonen av treskemaskiner
- 1881: Startet produksjonen av slåmaskiner og hesteriver
- 1882: Børsums patentrive på markedet
- 1886: Onsum omdannet Mesne Brug til et aksjeselskap A/S Mesna Brug
- 1899: 90 arbeidere
- 1900: J. Børsum slutter som bestyrer, men kom inn igjen i 1907 – 1908 før overgang til ny eier.
- Rundt 1900 slet bedriften med sterk konkurranse fra amerikanske produsenter
- 1903: 10 - 12 arbeidere

- 1930 AS Myrens Verksted kom inn på eiersiden
- Utover på 1930-tallet ble sagbruksmaskiner største produkt
- 1957: Avdeling med produksjon av verktøy til trearbeiderindustrien. Utviding av anlegget, bl.a. lagerlokale på Smestadmoen
- 1981: Mesna Bruk solgte sine eiendommer på Lilletorget og Smestadmoen, overtok lokalene til Mesna Kartonfabrikk. Eide da Maskin K Lund AS med avdelinger i Oslo og Stavanger, byggevarefirma på Hamar og mekanisk verksted i Ringeby
- Nedbemanning startet i 1987/88, 100 arbeidere måtte slutte
- Mesna Bruk ble til Kværner Mesna
- 1999: Eierskifte, Mesna Bruks AS ble bedriftens navn
- 2006: Flyttet virksomheten til Ringsaker
- 2008: Nedlagt. Konkurs

Mesna Bruk AS har vært en av hjørnesteinsbedriftene i Lillehammer gjennom flere tiår. Bedriften er knyttet sammen med sentrale aktører i norsk industrihistorie. Oluf Onsum tok over Mesna Brug i 1874. Han hadde i 1853 grunnlagt Kværner Brug og Christiania Spigerverk. Gjennom overføring av Kværners produksjon av landbruksmaskiner, ble de to bedriftene nært knyttet sammen. Eierskapet til Mesna Bruk AS har skiftet, men på 1980-90-tallet gikk Kværner inn på eiersiden igjen og bedriften ble til Kværner Mesna. Fra 1999 var bedriften igjen på lokale hender. I 2008 gikk bedriften konkurs og en viktig del av Lillehammers industrihistorie var over.

Arkivet:

Arkivet etter Mesna Bruk AS er avlevert til Opplandsarkivet avd. Maihaugen i flere omganger. Ennå er ikke alt overlevert etter konkursen i påvente av mer magasinplass ved Opplandsarkivet avd. Maihaugen. Et par paller står fortsatt på lager i Moelv etter konkursen i 2008. En del av dette materialet kan trolig kasseres, men det bevaringsverdige materialet vil overføres til Opplandsarkivet avd. Maihaugen når prosjektet kommer i gang og arkivet skal ordnes.

Store deler av arkivet er tegninger av maskiner og utstyr Mesna Bruk AS har produsert opp igjennom årene. Arkivet inneholder også generalforsamlingsprotokoller, styreprotokoller, korrespondanse, produktkataloger, regnskap, fotografier, profileringsmaterieell samt alle medaljene som bedriften fikk ved utstillinger rundt om i Europa for gode produkter. Bl.a. mottok de flere medaljer fra Det kongelige selskab for Norges vel. Fotosamlingen inneholder foto fra produksjonslokalene, av ansatte i arbeid, av alle direktører og styreledere opp igjennom årene og av lokalene som Mesna Bruk AS har holdt til i både ved Mesnaelva/Lilletorget og fra perioden etter at de tok over Mesna Kartonfabrikk sine lokaler ved Strandtorget. Det finnes flere produktkataloger, bl.a. flere fra rundt 1900 som er tegnet av bestyrer Julius Børsum. De viser på en fin måte hvilke maskiner og produkter Mesna Bruk produserte. Hoveddelen av arkivet er fra slutten av 1800 – 2008. Det inneholder noen dokumenter fra Mesna Bruk sin tidlige periode, bl.a. eiendomsdokumenter. Fra perioden der Oluf Onsum var bedriftseier er arkivet mangelfullt. Som en del av prosjektet er det derfor aktuelt å søke informasjon om det kan finnes noe i Kværner ASAs historiske arkiv som kan belyse denne perioden.

Arkivet som er avlevert omfatter om lag 20 – 30 hyllemeter. I tillegg kommer de to pallene der vi ikke kjenner godt nok innholdet.

Prosjektet

Arkivet vil bli ordnet og registrert i ASTA og lagt ut på Arkivportalen.

Årsmeldinger, deler av møteprotokollene, produktkataloger og fotografiene vil bli digitalisert og presentert ved en egen nettutstilling samt koblet opp til Arkivportalen.

For å få utført arbeidet med arkivet, vil Opplandsarkivet avd. Maihaugen engasjere en prosjektmedarbeider til å utføre deler av arbeidet. Prosjektmedarbeider vil også få i oppgave å intervju tidligere ansatte ved Mesna Bruk AS for at de muntlige historiene kan dokumentere og utfylle det skriftlige materialet fra nyere tid.

Arkivets personale vil stå for digitaliseringen av arkivdokumentene, og vil i samarbeid med prosjektmedarbeider utarbeide nettutstillingen.

Litteratur

Det er skrevet få jubileumsbøker om Mesna Bruk AS, men bedriften er omtalt i flere lokalhistoriske verker. Den eneste jubileumsboken Mesna Bruk AS har gitt ut er:

- AS Mesna Bruk 1814 – 1964. 26. juli – 150 år

Se ellers <http://www.opam.no/jubileumsutstilling/no/mesna-bruk-del-1>

Framdriftsplan

Framdriftsplan for hele prosjektperioden

Startdato	01.04.2013
Sluttdato	31.12.2013

Aktivitetplaner

Tittel	Fra dato	Til dato
Igangsetting, utlysning av prosjektmedarbeiderstil	01.04.2013	01.05.2013
Ordning og registrering av arkivet	01.05.2013	01.11.2013
Arbeid med nettutstilling	01.05.2013	12.12.2013
Digitalisering av arkivkilder	01.05.2013	12.12.2013
Intervju med tidligere ansatte	01.10.2013	01.11.2013
Publisering nettutstilling	12.12.2013	12.12.2013
Sluttrapport	01.12.2013	31.12.2013
Regnskapsavslutning, revisjon	01.01.2014	31.03.2014

Andre opplysninger / kommentarer om framdrift- / aktivitetsplan.

Samarbeidspartnere

Har du en samarbeidspartner? Nei

Prosjektbudsjett

Prosjekt

Ettårig eller flerårig prosjekt? Ettårig

BUDSJETT FOR FØRSTE ÅR

Utgifter

Hva	Beskrivelse	Sum
Personalkostnader (lønn/overhead)	Lønn prosjektmedarbeider	kr 300 000,00
	Overhead	kr 100 000,00
	Opplæring og veiledning	kr 75 000,00
	Bearbeiding av arkivkilder, tekster til nettutstil	kr 100 000,00
Varer/utstyr		kr 0,00
Tjenester kjøpt av andre	Digitalisering av arkivkilder	kr 50 000,00
Andre utgifter (spesifiser)	Bokser, mapper, utstyr til ordning	kr 30 000,00
	Regnskap og revisjon	kr 15 000,00
	Utarbeidelse av nettutstilling	kr 30 000,00
	Design av nettutstilling	kr 15 000,00
Totale utgifter		kr 715 000,00

Inntekter

Beskrivelse	Tilskudd bekreftet?	Sum
<u>Søknadssum Norsk kulturråd</u>		<u>kr 360 000,00</u>
Opplandsarkivet avd. Maihaugen	Ja	kr 355 000,00
Totale inntekter		kr 715 000,00

Kommentar til budsjett neste år

Tilskuddet fra Opplandsarkivet avd. Maihaugen vil være arkivets egeninnsats i form av arbeid med prosjektet, at vi stiller lokaler til disposisjon og står for opplæring/veiledning av medarbeider, digitalisering av arkivet og utarbeidelse av nettutstilling.

Vedlegg

- Mesna Bruk-2.jpg
- Utstillingslokale-2.jpg
- Ill22-2.jpg